

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
hameenlinna.hao@oikeus.fi

Asia Lausunto aluevalituksen johdosta asiassa 271/03.04.04.04.09/2026

Valittaja Kivijärven kunta

Lausunnon antaja Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus

**Lausunnon antajan edustaja
ja prosessiosoite**

hallinto- ja lakiasiaintohtaja Johanna Aalto
(johanna.aalto@hyvaks.fi/050 434 6544)
Keski-Suomen hyvinvointialue/kirjaamo
Viitaniementie 1A, 40720 Jyväskylä
kirjaamo@hyvaks.fi

Valituksenalainen päätös Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97

Valitus Kivijärven kunnanhallituksen (jälj. valittaja) tekemä valitus koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöstä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisesta vaiheesta.

Valittaja vaatii hallinto-oikeutta ratkaisemaan päätöksen valituskelpoisuuden ja mikäli päätös katsotaan valituskelpoiseksi, päätöstä vaaditaan kumottavaksi lainvastaisena tai palautettavaksi hyvinvointialueelle uudelleen valmisteltavaksi. Valittaja on katsonut, että päätös on lainvastainen myös muilla perusteilla, ja että asumisyksikkö Hopearannan lakkauttaminen tarkoittaa sen mukaan kunnan alueen viimeisen asumispalveluyksikön lakkauttamista. Lisäksi valittaja vaatii, että päätöksen täytäntöönpano määrätään kiellettäväksi, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukainen toisen vaiheen palveluverkko

Keski-Suomen hyvinvointialueen (jälj. hyvinvointialue) hallintosäännön 16 §:n mukaan palveluverkosta päättäminen kuuluu aluevaltuuston toimivaltaan. Valituksen alainen päätös koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen toisen vaiheen palveluverkkoa, josta on päätetty Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustossa 9.12.2025 (§ 97).

Toisen vaiheen palveluverkkotyön tavoitteena on järjestää asukkaiden palvelutarpeeseen vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siten, että kustannustaso sopeutetaan rahoituksen tasolle niin toimintamallien kuin siihen liittyvien muiden kustannusten, kuten kiinteistöjen näkökulmasta. Tavoitteena on ensisijaisesti varmistaa, että palvelut vastaavat asukkaiden palvelutarpeeseen, että ne ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväällä tavalla järjestettyjä, lainsäädännön sekä valtakunnallisen ohjauksen mukaisia. Näin voidaan luoda edellytykset laadukkaalle, saavutettavalle ja vaikuttavalle palveluverkolle koko Keski-Suomessa.

Aluevaltuusto hyväksyi 9.12.2025 § 97 sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian mukaisen toisen vaiheen palveluverkon ja palveluverkon periaatteet esityksen seuraavilla (1–3) muutoksilla:

1. Selvitetään vuoden 2026 aikana sotepisteen tarpeellisuutta Huhtasuo-Seppälä-Tourula alueelle.

2. Pihtipudas-Konnevesi-Kuorevesi-sotepisteiden osalta hoidon jatkuvuus turvataan. Oma hoitaja-lääkäri -työpari nimetään asiakkaille jatkossa lähimmiltä sote-aseteilta. Palvelupisteillä järjestetään ammattilaisten lähivastaanottoja tarpeen mukaan. Uusilla palvelupisteillä omalääkärin vastaanotto on myös mahdollinen. Etä- ja digipalvelut täydentävät palveluita.

3. Tekstilisäys palveluverkkoon vanhusten hoivan kokonaisuuden uudelleenarvioimiseen: *Palveluverkon vanhusten hoivan ratkaisut arvioidaan uudelleen jokaisessa kunnassa. Uudelleenarviointi on tehtävä ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköiden säilyttämisen talousvaikutusten, ostopalveluiden vähentämisen, sekä kevyempien palveluiden kehittämisen ja omaishoidon sekä osaavan henkilöstön saatavuuden turvaamisen näkökulmasta. Arvioinnin tulee olla Hyvaksin strategian mukainen. Viimeisten vuosien ja elinkuukausien hoiva lähellä on turvattava. Se tukee myös muuta sosiaali- ja terveystoimintaa. Tavoitteena tulee olla se, että tarkoituksenmukaiset vanhushoivan yksiköt säilyvät saavutettavasti eri puolilla maakuntaa, ja ne ovat perhekeskusten tavoin käytettävissä myös muille sote-palveluille. Arviointiryhmän edellyttämät säästöt palveluverkosta on toteutettava selvityksen pohjalta, mm. vähentämällä ostopalveluita (aluevaltuuston hyväksymä esitys liitteenä).*

Vaatimukset

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että valitus hylätään. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, hyvinvointialue ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Lisäksi Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii, että vaatimus täytäntöönpanokiellon määrittämisestä hylätään perusteettomana ja että asia käsiteltäisiin kiireellisesti.

Perustelut

Aluevalituksen oikeudelliset perusteet

Hyvinvointialuelain 140 §:n 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitettut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 6 §:n mukaan hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sille lailla säädetty tehtävät. Edelleen 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä; 3) tuottamistavan valinnasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Säännös ilmaisee paitsi vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta. Siihen sisältyy mielivallan kieltä ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Yleistä yhdenvertaisuussäännöstä täydentää perustuslain 6 §:n 2 momentin sisältämä syrjintäkielto, jonka mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan säännöksessä lueteltujen erotteluperusteiden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Lain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. 9 §:n nojalla Suomen kansalaisella ja maassa laillisesti oleskelevalla ulkomaalaisella on vapaus liikkua maassa ja valita asuinpaikkansa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, järjestämislaki) 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeesta ja hoidon tarpeesta arvioinnista säädetään erikseen. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen

edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Pykälän 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus. 7 §:ssä säädetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä hyvinvointialueella ja 8 §:ssä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuusta.

Hallintolain (434/2003) 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hallintolain esitöiden (HE 72/2002 vp) mukaan asian riittävällä selvittämisellä tarkoitettaisiin sitä, että viranomaisen hankkii tiedot ja selvitykset, joilla se arvioi olevan merkitystä asian ratkaisemiselle. Hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu.

Hallintopäätöksen perustelemisesta säädetään hallintolain 45 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Pykälän 2 momentissa on säädetty poikkeuksista perusteluvollisuuteen. 44 §:ssä säädetään päätöksen sisällöstä ja 6 §:ssä hallinnon oikeusperiaatteista.

Hyvinvointialuelain 148 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai viranhaltija taikka valitusviranomaisen kieltää täytäntöönpanon.

Johtopäätökset

Aluevaltuuston päätös ja valituskelpoisuus

Aluevaltuuston 9.12.2025 § 97 koskee Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisen vaiheen hyväksymistä. Päätöksessä aluevaltuusto on hyväksynyt liitteenä olleen palveluverkkotyön toisen vaiheen esityksen. Päätös on siten valituskelpoinen hallintopäätös ja päätöksestä ilmenee, mitä on päätetty.

Valituksessa on katsottu, ettei päätös täyttäisi hallintolain 44 ja 45 §:ien vaatimuksia päätöksen yksilöimisen ja perustelujen osalta. Aluevaltuuston päätöksen perustelut muodostuvat päätöstekstin lisäksi liitteistä sekä siihen liittyvästä laajasta valmisteluaineistosta. Nämä kaikki ovat liittyneet päätöksentekoon. Päätöksen kohteena ollut palveluverkkotyön toisen vaiheen esitys on sisältänyt kuvauksen palvelurakenteen muutoksista, niiden

tavoitteista, taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutusten ennakoarvioinnista. Siten asia on selvitetty ja päätös on sekä yksilöity että perusteltu.

Hyvinvointialue toteaa, että palveluverkkopäätöksen ohessa olevassa vaikutusten arvioinnissa on kuvattu palvelujen järjestämistapa, palvelupisteiden rooli sekä monikanavaisuus, joilla palvelujen saatavuus turvataan myös Konnevedellä. Vaikutusten arvioinnin sisällyttäminen erillisenä asiakirjanaan osaksi päätöstä ei tarkoita, etteikö vaikutusten arviointi olisi ollut päätöksentekijöiden käytössä täysimääräisesti tai etteikö se ilmenisi päätöksestä. Vaikutusten arvioinnin laajuus tätä vastoin osoittaa, että hyvinvointialue on toteuttanut hallintolain 31 §:n mukaista selvittämisvelvollisuuttaan asiassa kattavasti.

Vastaavasti hallintolain 45 § ei edellytä, että kaikki ratkaisuun vaikuttaneet selvitykset kirjoitetaan itse päätöstekstiin. Olennaista on, että ratkaisun perustelut ja tietopohja ovat tunnistettavissa ja olleet päätöksentekijöiden käytettävissä, ja että päätös on perusteltu sillä tavoin selvästi ja riittävästi, että perustelut ovat tehokkaasti turvanneet asianosaisten oikeuden saada perusteltu päätös ja hakea siihen muutosta. Laajan vaikutusten arvioinnin esittäminen liite- ja oheisaineistossa on vakiintunutta hallintokäytäntöä eikä tee päätöksestä puutteellisesti perusteltua. Näin ollen ei voida todeta, että päätöksen perustelut jäisivät puutteellisiksi sen vuoksi, että vaikutusten arviointi on esitetty erillisessä asiakirjassa. Hyvinvointialue katsoo edellä todetut näkökohdat huomioon ottaen, että valituksenalaisesta päätöksestä ilmenee riittävästi perusteet päätökselle ja se on siten perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

Toimivalta ja arviointimenettely

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 16 §:n mukaan aluevaltuusto päättää mm. hyvinvointialueen palvelustrategiasta, palveluverkosta ja palveluverkkomääritelmän mukaisten toimipisteiden perustamisesta ja lakkauttamisesta. Hyvinvointialuelain 43 §:n mukaan aluehallitus vastaa mm. aluevaltuuston päätösten täytäntöönpanosta. Aluevaltuuston toimivallassa on siten hyväksyä palveluverkon kokonaisuus.

Valituksessa on esitetty, että aluevaltuusto olisi ylittänyt toimivaltansa erityisesti sen takia, että hyvinvointialueella on ollut käynnissä hyvinvointialuelain 122–125 §:ssä tarkoitettu arviointimenettely. Arviointimenettelyä koskevan hyvinvointialuelain 124 §:n mukaan arviointimenettelyn tarkoituksena on tukea hyvinvointialuetta talouden ja toiminnan tasapainottamisessa sekä ohjata tarvittaviin toimenpiteisiin. Siten kyse päätöksenteon rajoittamisen osalta on hyvinvointialueen taloudellista asemaa heikentävien päätösten tekemisestä. Palveluverkkotyön toisen vaiheen kokonaisuus on käsitelty hyvinvointialuelain 124 §:ssä tarkoitettussa arviointimenettelytyöryhmässä. Hyvinvointialue on saanut arviointiryhmältä

palveluverkkokokonaisuutta tässä sisällössä koskevan toimenpidesuosituksen (122 §), jota päätös toteuttaa. Päätös ei siten ole arviointimenettelyn vastainen, vaan oikeammin sen tavoitteiden ja edellytysten mukainen, sekä hyvinvointialueen palveluiden järjestämisen kannalta välttämätön ja kiireellinen. Päätös on annettu tiedoksi valtiovarainministeriölle.

Perusoikeudet ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskeva lainsäädäntö

Valituksessa on vedottu perustuslain 19 §:ään sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4, 7 ja 8 §:iin. Perustuslain 19 § turvaa oikeuden riittäviin sosiaali- ja terveystalouteihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä mukana palvelut on järjestettävä väestön tarpeet huomioon ottaen, ja palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin, kun se on palvelujen laadun, saatavuuden tai kustannusvaikuttavuuden kannalta perusteltua.

Hyvinvointialue korostaa, että perustuslain 19 § ei turvaa oikeutta tietyn palveluyksikön säilyttämiseen tai tiettyyn hoitopaikkaan tietyssä sijainnissa, vaan oikeuden riittäviin sosiaali- ja terveystalouteihin kokonaisuutena. Hyvinvointialue toteaa, että palveluverkkopäätös ei poista asukkaiden oikeutta lakisääteisiin palveluihin. Palvelut järjestetään edelleen koko alueella, vaikka palvelupisteiden sijainti ja järjestämistapa osin muuttuvat. Perustuslain turvaamat oikeudet eivät merkitse oikeutta saada palvelua tietyssä yksittäisessä toimipisteessä, vaan oikeutta riittäviin palveluihin kokonaisuutena. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa mainitulle oikeudelle nimenomaan riittäviin sosiaali- ja terveystalouteihin on vakiintunut tietty oikeudellinen sisältö ja arviointiperusteet. Palvelujen riittävyyden arvioimisessa lähtökohtana on niiden mukaan sellainen palvelujen taso, joka luo "jokaiselle ihmiselle edellytykset toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä" (HE 309/1993 vp, s. 71/II). Hyvinvointialue toteaa, ettei valituksenalainen päätös ole ristiriidassa edellä todetun arvioinnin lähtökohdan kanssa.

Perustuslakivaliokunta on korostanut, että vaikka perustuslain 19 §:n 3 momentin säännöksen ensimmäinen virke ei turvaa mitään nimenomaista tapaa tarjota palveluja, tältä osin perustuslain mukainen edellytys on, että palveluja on riittävästi (ks. PeVL 26/2017 vp, s. 32 ja 36—41 ja PeVL 12/2015 vp, s. 3 ja PeVL 11/1995 vp, s. 2). Valiokunta on painottanut nimenomaisesti, että säännöksellä veloitetaan julkinen valta turvaamaan palvelujen saatavuus (ks. PeVL 26/2017 vp, erit. s. 44—45 ja PeVL 54/2014 vp, s. 2/I). Säännös merkitsee siten vaatimusta palvelujen riittävästä tarjonnasta maan eri osissa asuville (PeVM 25/1994 vp, s. 32/II). Yhdenvertaisuuden näkökulmasta järjestämisvastuussa olevalla hyvinvointialueella tulee olla sekä riittävät taloudelliset voimavarat että muutoinkin riittävä henkilöstöä, tiloja ja laitteistoja koskeva kapasiteetti tuottaa riittävät sosiaali- ja terveystaloutet. Näiden vaatimusten tulee toteutua paitsi kunkin hyvinvointialueen sisällä

myös koko valtakunnan tasolla. Hyvinvointialue vastaa järjestämisvastuunsa mukaisesti siitä, että palvelut ovat tosiasiallisesti ja yhdenvertaisesti saavutettavissa eri väestöryhmille myös palveluverkkomuutosten jälkeen esimerkiksi lähimmillä sote-asemilla, liikkuvina palveluina, kotihoidon ja kotisairaalan palveluina sekä monikanavaisesti. Perusoikeuksien toteuttaminen merkitsee vaatimusta palvelujen riittävästä tarjonnasta maan eri osissa asuville ja myös hyvinvointialueen sisällä, mutta se ei merkitse oikeutta tietyn yksittäisen toimipisteen toiminnan säilyttämiseen muuttumattomana tietyssä kunnassa.

Perustuslain 22 §:ssä säädetty viranomaisten velvollisuus turvata perusoikeuksien toteutuminen ei edellytä, että jokaisen rakenteellisen palveluverkkopäätöksen yhteydessä yksilöidään kaikkien asiakkaiden tulevat palveluratkaisut. Palveluverkkopäätöksessä on riittävä, että sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä vastataan alueen asukkaiden tarpeen perusteella ja perustuen kokonaisarvioon palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta hyvinvointialueella sekä siihen, että yksilökohtainen palvelutarpeen arviointi ja päätöksenteko säilyvät voimassa olevan lainsäädännön mukaisina ja mahdollisina myös palveluverkon muutosten jälkeen. Palveluverkkopäätöksen yhteydessä tehty vaikutusten ennakoarviointi on osa tätä perusoikeuksien toteutumista varmistavaa toimintaa. Palveluverkkopäätöksen tavoitteena on turvata palvelujen saatavuus koko hyvinvointialueella monikanavaisesti, eikä päätös sellaisenaan poista yksittäisten asiakkaiden oikeutta saada lainmukaisia palveluja.

Valituksessa on vedottu sosiaalihuoltolain (1301/2014) 4 ja 5 §:ään sekä hallintolain 6 ja 31 §:iin. Hyvinvointialue toteaa, että palveluverkkopäätös ei kohdistu yksittäisiin asiakkaisiin tai yksilöpäätöksiin, vaan palvelujen järjestämisen rakenteeseen. Asiakkaan etu ja palvelutarve arvioidaan sosiaalihuoltolain mukaisesti yksilökohtaisessa päätöksenteossa. Päätöksellä ei millään tavalla rajoiteta kenenkään oikeutta valita asuinpaikkaansa (PL 9 §).

Hyvinvointialue on huolehtinut palveluverkkoasiaan liittyen laajasta osallistumis- ja vaikuttamismenettelystä sekä monipuolisesta vaikutusten arvioinnista, joka kaikki ilmenee päätösaineistosta. Palveluverkkotyön valmisteluun liittyy laaja tietopohja, valmistelussa on tehty laaja vaikutusten ennakoarviointi, kuultu kuntia, asukkaita, henkilöstöä ja sidosryhmiä sekä hyödynnetty valtion ohjausmenettelyjen yhteydessä saatuja tietoja. Selvittämisvelvollisuus on siten täytetty, eikä päätöstä voida pitää esimerkiksi suhteellisuus- tai tarkoitussidonnaisuusperiaatteiden vastaisena. Esimerkiksi Kivijärven kunta on antanut oman lausuntonsa asian valmisteluvaiheessa 29.10.2025.

Kivijärven sosiaali- ja terveysasemapalvelut järjestetään palveluverkkopäätösmateriaalin mukaisesti jatkossa ensisijaisesti Saarijärven (57 km) sosiaali- ja terveysasemalla, jossa palvelee sekä kiireettömän että kiirevastaanoton palvelut. Kuten palveluverkkomateriaalissa todetaan,

Kivijärven sosiaali- ja terveyspalvelupiste toimii jatkossakin Kivijärvellä. Asiointia palvelupisteellä tarjotaan ammattilaisen arvioiman hoidon tarpeen arvion perusteella erityisesti niille asiakkaille, joille on vaikeaa hakeutua lähimmälle sosiaali- ja terveysasemalle tai jotka muusta syystä hyötyvät lähipalvelusta.

Palvelupisteeseen suunnitellut palvelut:

- Hoitajan vastaanotto ajanvarauksella, laboratorionäytteenotto hoitajan toimesta
- Mielenterveys- ja päihdehoitaja etävastaanotto tai palvelupisteellä
- Lääkärin etävastaanotto videoyhteydellä
- Fysioterapeutti käy koululla tarvittaessa

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 7 ja 8 §:ää koskevat väitteet

Valituksessa on vedottu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 7 §:ään ja katsottu, että alueelliset olosuhteet, pitkät etäisyydet ja harva asutus tekevät palvelujen keskittämisestä tosiasialisesti kohtuuttoman. Lisäksi on vedottu lain 8 §:ään ja väitetty, että Kivijärven viimeisen asumispalveluyksikön lakkauttaminen johtaa palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden vaarantumiseen.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa muun muassa palveluiden yhdenvertaisesta saatavuudesta. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikilla palvelua tarvitsevilla tulee olla mahdollisuus saada palvelua samojen objektiivisten perusteiden mukaisesti. Järjestämisvastuuseen kuuluu myös vastuu järjestämisen edellyttämien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä. Järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee vastata asiakkaiden palvelutarpeisiin vaikuttavasti, säännösten mukaisesti ja kustannustehokkaasti. (HE 241/2020 vp, s. 517–518)

Järjestämislain 4 §:n mukaan palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan toiminnan tarkastelussa on tärkeää arvioida päätösten vaikutuksia eri väestöryhmille ja palvelujen yhdenvertaista laatua. Hyvinvointialueen olisi myös huolehdittava lähipalvelujen asianmukaisesta toteuttamisesta. Asiakkaan näkökulmasta lähipalvelut ovat lähtökohtaisesti lähellä jokapäiväistä elinympäristöä tarjottavia palveluita, mutta ne voivat olla saavutettavissa myös esimerkiksi kotiin tarjottavina palveluina, sähköisinä palveluina tai muuna monikanavaisena palveluna taikka liikkuvina palveluina. Tarkoituksenmukainen palvelujen kokoaminen nykyistä suurempiin yksiköihin voi myös mahdollistaa sen, että palveluja on saatavissa yhdenvertaisesti eri puolilla maata. Palvelun tuottamista koottaisiin yhteen silloin, kun saatavuus ja laatu edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja. Toisena erikseen mainittuna perusteena olisi palvelujen tarkoituksenmukaisen toteutuksen ja

kustannusvaikuttavuuden ja tehokkaan tuottamisen asettamat vaatimukset (HE 241/2020 vp, s. 655–656).

Järjestämislain 7 § edellyttää, että palvelujen järjestämisessä otetaan huomioon alueelliset olosuhteet, mutta säännös ei estä palvelujen kokoamista suurempiin kokonaisuuksiin, kun se on palvelujen laadun, turvallisuuden, henkilöstön saatavuuden tai kustannusvaikuttavuuden kannalta perusteltua tai jopa välttämätöntä. Alueellisten olosuhteiden huomioon ottaminen tarkoittaa kokonaisarviointia, jossa tarkastellaan palvelujen saatavuutta eri keinoin, mukaan lukien monikanavainen palvelutuotanto, liikkuvat palvelut ja muut järjestämistavat.

Järjestämislain 8 §:ssä säädetty yhdenvertainen saatavuus ei merkitse sitä, että jokaisessa kunnassa tai jokaisella alueella olisi oltava samanlaiset tai samassa muodossa toteutetut palveluyksiköt. Yhdenvertaisuutta arvioidaan palvelujen tosiasiallisen saatavuuden ja saavutettavuuden perusteella kokonaisuutena. Palveluverkkopäätöksessä ei ole päätetty yksittäisten asiakkaiden palvelujen epäämisestä, vaan palvelujen järjestämistapojen muutoksesta, jonka tavoitteena on turvata palvelujen saatavuus koko hyvinvointialueella käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Se, että yksittäinen palveluyksikkö lakkautetaan tai sen toimintaa muutetaan, ei merkitse järjestämislain 7 tai 8 §:n vastaista menettelyä, koska palvelut järjestetään muutoin lain edellyttämällä tavalla ja yksilöllinen palvelutarpeen arviointi säilyy. Näin ollen valituksessa esitetyt väitteet eivät osoita, että aluevaltuuston päätös olisi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain vastainen.

Täytäntöönpanokieltoa koskeva vaatimus

Valituksenalainen päätös on alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus panna täytäntöön vaiheittain 1.1.2026 alkaen ja päätöksen mukaiset toimenpiteet suorittaa vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus panna täytäntöön osa neuvolapalveluiden, alueellisen osastotoiminnan, sote-toimipisteiden, ikääntyneiden asumisen ja suun terveydenhuollon muutoksista. Henkilöstöä on informoitu sekä toiminnan suunnittelua ja organisointia muutoksen toteuttamiseksi on valmisteltu. Muutosten päätavoitteena on toimintamallin muutos kustannustehokkaaksi ja vaikuttavaksi sekä siirtää toiminta huonosti soveltuvista tiloista toisiin tiloihin. Vaikka valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon mukaiset toimenpiteet tehtäisiin, on ne silti mahdollista palauttaa entiselleen. Toimipistemuutoksista huolimatta kaikille asukkaille järjestetään lainmukaiset palvelut, vaikka toimipiste, mistä palvelu saadaan, voi muuttua.

Aluevalitus ei käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai vaarannu, koska vastaavat palvelut tuotetaan edelleen koko alueella keskeytyksettä ja palvelut on valituksen menestyessä mahdollista palauttaa nykyiseen muotoon. Näin ollen täytäntöönpanon kieltämistä koskeva vaatimus tulee hylätä.

Keski-Suomen hyvinvointialue pyytää, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus antaa täytäntöönpanokieltoa koskevaan vaatimukseen välipäätöksen kiireellisenä mahdollisimman pian, ja mikäli mahdollista ennen 1.3.2026.

Lausuntoa koskeva päätöksenteko

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus 10.2.2026 § 36

Allekirjoitus

Kati Kallimo
vt. hyvinvointialuejohtaja
Keski-Suomen hyvinvointialue

Liitteet

Aluevaltuuston päätös 9.12.2025 § 97 liitteineen ja oheisaineistoineen
Lausuntovaiheen aikainen materiaali